

Vastaus Tuukka Saimenin ja Juha Suoniemen sekä 17 muun valtuutetun aloitteeseen kuntahallinnon läpinäkyvyyden ja osallisuuden lisääminen

VD/11559/00.02.00.03/2022

RV/KT/EJ/MT

Tuukka Saimen ja Juha Suoniemi sekä 17 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki ryhtyy valmistelemaan kuntalaisille tiedotettavien talouden tunnuslukujen, tilinpäätöksiä, kustannuksien, tulevien investointien, kiinteistö- ja tonttikauppojen sekä kaavoituksen läpinäkyvyyden lisäämistä. Kuntalaisille tarkoitetun materiaalin tulee olla selkokielistä ja ulkoasultaan selkeää.

Tärkeimmät asiat on tiedotettava suomen ja ruotsin lisäksi englanniksi. Tiedottamisen tulee olla johdonmukaista ja aikataulutettua. Tiedotteiden visuaalisen ilmeen tulee olla ymmärrettävää, jotta kuntalaiset oppivat tunnistamaan ja sisäistämään oleelliset tiedot kaupungin toiminnoista.

Esimerkkejä läpinäkyvyyden ja osallisuuden lisäämiseksi:

1. Tiedotetaan menneiden ja tulevien investointien suunnitelluista ja toteutuneista kokonaiskustannuksista. Kustannuksissa tulee ottaa huomioon kuntayhtymien sekä kaupungin omistamien yritysten osuudet samalle hankkeelle.
2. Kaupungin eri toimialojen sekä kaupungin omistamien yhtiöiden toimintarakenteen tulee olla selkeästi esiteltynä ja merkittävät kustannukset eriteltyinä, kuten palkat, investoinnit, kiinteät kulut, henkilöstömäärä jne.
3. Kaupungin ostamien ja myytyjen kiinteistöjen ja tonttien kauppätiedot on julkaistava riittävän usein. Erittelyssä tulee olla vähintään myyjän, ostajan, välittäjän, kauppahinnan ja kohteen tiedot.
4. Hallinnon kustannuksista olisi hyvä eritellä. esim. ylimmän johdon ja luottamushenkilöiden palkkiot/palkat, matka- ja virkistyskustannukset sekä luontaisedut.
5. Tulevista kaavoitushankkeista ja kaavoituksesta johtuvasta tonttien sekä kiinteistöjen arvonnoususta tulee tehdä esittely.
6. Kaikki em. tiedot on julkaistava verkkopalvelussa helposti kuntalaisten saataville. Lisäksi kuntatalouden kirjanpidon tarkastelu on tehtävä kuntalaisille helpoksi ja kaupungin budjetista on julkaistava selkeät erittelyt verkkopalvelussa. Tähän palveluun on oltava näkyvä linkki kaupungin etusivulla. Toteuttamiseen voidaan ottaa mallia esim. Tutkibudjettia-verkkosivustosta. <https://tutkibudjettia.fi/etusivu>

Esitämme, että Vantaan kaupunki ryhtyy valmistelemaan näitä toimenpiteitä, joilla lisätään kaikkien kaupungin eri toimialojen sekä kaupungin omistamien yhtiöiden kokonaisvaltaista läpinäkyvyyttä. Toteutuessaan ne mahdollistaisivat kuntalaisten laajemman osallistamisen sekä demokratian toteutumisen.”

Kaupunginvaltuusto 10.10.2022 § 8

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkistrategian ja johdon toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kaupunkistrategian ja johdon toimiala on koonnut vastaukseen toimenpiteitä, joita toimialoilla tehdään läpinäkyvyyden ja osallisuuden lisäämiseksi.

Kaupungin kaikki suunnittelut investoinnit julkaistaan talousarviossa ja talosuusuunnitelmassa. Kaupunkiympäristön toimiala raportoi vuosittain kaikki edellisen vuoden aikana valmistuneet merkittävät sekä toimitilahankkeet että kunnallistekniikan investointihankkeet. Näissä raporteissa kuvataan, ovatko hankkeet pysyneet hankesuunnitelmassa hyväksytyssä kustannusarviossa ja rakentamiselle määritetyssä aikataulussa. Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY:n osuutta vesihuollon rakentamisesta ei ole aiemmin raportoitu erikseen, mutta kunnallistekniikan investointihankkeiden raportointia voidaan täydentää tältä osin.

Vantaan kaupungin konserniyhtiöiden toimintaa ja kustannusrakennetta on kuvattu kaupunginhallituksen konsernijaoston menettelyohjepäätöksissä, jotka ovat julkisia. Menettelyohjepäätösten esitystekstissä on kunkin yhtiön osalta esitetty keskeiset toiminnan tunnusluvut sekä kuvattu toimintaa päättyneen tilikauden aikana. Suurimpien konserniyhtiöiden investointi- ja rahoitusuunnitelmat ovat myös osa kaupungin talousarviota.

Kaupungin ostamien ja myytyjen kiinteistöjen ja tonttien kauppätiedot löytyvät kaupunkitilalautakunnan listalta yksityisiä henkilötietoja lukuun ottamatta. Henkilötietojen listauksia ja julkisuutta on lainsäädännöllä rajattu merkittävästi.

Jokaiselle toimialalla on ns. hallinnon yksikkö, johon hallinnon menoja kertyy. Tarkemmin yksikön toimintaa on avattu sekä talousarvio- että tilinpäätöskirjoissa. Erittelyssä käytetään kunnille suositeltua tililuetteloa, jonka mukaisesti tulot ja menot kirjataan kirjanpitoon ja jonka mukaisesti niistä on myös mahdollista raportoida. Esimerkiksi virkistyskustannuksille ei ole omaa tiliä, joten niitä ei voida eritellä. Virkistyskustannukset jakautuvat majoitus- ja ravitsemuspalveluihin sekä matkustus- ja kuljetuspalveluihin. Henkilökunnan TYHY-tapahtumien kustannukset eritellään erikseen.

Tulevat kaavoitushankkeet esitellään kaavoitusohjelmassa, joka hyväksytään vuosittain kaupunkisuunnittelulautakunnassa. Se julkaistaan myös kaupungin nettisivuilla.

Kuntatalouden taloustietoja voi tarkastella Valtiokonttorin ylläpitämän tutkihallintoa.fi sivuston kautta. Sivustolta löytyy kaikkien kuntien tiedot ja tietoja voi vertailla keskenään (<https://www.tutkihallintoa.fi/kunnat/talous>). Tiedoista löytyy mm. talousarvio, neljännesvuosiraportti, tilinpäätösarvio sekä palveluluokittainen erittely (esim. perusopetus, kirjastopalvelut, asemakaavoitus jne.) kirjanpidon tilinpäätöstiedoista. Lisäksi Vantaan kaupungin talousarvio sekä tilinpäätöstiedot julkaistaan HRI (Helsinki Region Infoshare) sivustolla avoimena datana.

Kaupungin verkkosivuilla julkaistaan tietoa, jotka ovat sekä julkaisukelpoisia että niiden julkaisuun on perusteet ja lupa.

Kaupunginhallitus 22.5.2023 § 18

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Tuukka Saimenille ja Juha Suoniemelle sekä 17 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen jäsen Kai-Ari Lundell esitti jäsen Mika Niikon kannattamana asian palauttamista valmisteluun.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä, ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginjohtajan pohjaesitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat Lundellin esittämää palautusesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 11 jaa-ääntä (Karinen, Tammi, Abdi, Kaukola, Rehnström, Tahvanainen, Kaiju, Kasonen, Orpana, Valtanen, Luukkala), 3 ei-ääntä (Lundell, Kärki, Niikko) ja yhden kaupunginhallituksen jäsenen (Norrena) äänestäessä tyhjää, joten puheenjohtaja totesi palautusesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että perussuomalaisten kaupunginhallitusryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman: "Kaupunkistrategian ja johdon toimialan vastaus ei tyydytä. Kaupungin on parannettava läpinäkyvyyttä ja osallisuutta. Aloitteen yksi pääpainoista on kuntalaisille tiedotettavien hankkeiden sekä talouslukujen visuaalisuuden kehittäminen. Nykyiset monimutkaiset ja sekavat julkiset raportoinnit eivät lisää kuntalaisten luottamusta kaupungin toimintaa kohtaan. Toimiala toteaa, että konserniyhtiöiden tiedot perustuvat menettelyohjepäätökseen. Vastauksessa tulee ilmi, että toimintatapoja ja ohjeita ei haluta muuttaa. Vastauksessa ostettujen ja myytyjen kiinteistöjen avoimemman julkisuuden osalta paetaan lainsäädännön ja kaupunkitilalautakunnan listauksien taakse. Talousarvioesityksessä nojataan kunnille suositeltuun tililuetteloon. Aloitteen yksi tarkoitus oli, että talous- ja tilinpäätösluvut olisi hyvä esittää myös kuntalaisille ymmärrettävään tapaan. Ainoa relevantti tieto on linkki kaikkien Suomen kuntien vertailusivulle. Tiedon kulun pitäisi olla sellaista, että jokainen meistä ymmärtäisi, mitä kaupungissa todellisuudessa tapahtuu. Virkamiehet Vantaalla pyörittävät arkea ammattitaitoisesti, mutta työn ääressä helposti unohdetaan, että keiden rahoilla toimintaa todellisuudessa tehdään. Odotamme parempaa asennetta aloitteidemme vastauksiin."

Liite:

- allekirjoitettu Tuukka Saimenin ja Juha Suoniemen sekä 17 muun valtuutetun aloite kuntahallinnon läpinäkyvyyden ja osallisuuden lisääminen
- Äänestysraportti kh 22.5.2023 § 18

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Viestintäjohtaja vs. Kaisu Tolvanen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi.